

NITTONDE SÖNDAGEN EFTER TRINITATIS

DOMINICA UNDEVIGINTI

Introitus Psalt 48, GT 1 Mos 28:10-22, Ep Ef 4:17-32, Ev Matt 9:1-8. Predikan av Åke Malander (ELBK)

Vi tänker, o Gud, på din nåd i ditt tempel. Liksom ditt namn, o Gud, når ock ditt lov intill jordens ändar. Din högra hand är full av rättfärdighet.

Gud har inlagt sin lag i oss redan genom skapelsen. Alla människor har en naturlig insikt om rätt och orätt, den naturliga lagen. Men Gud har även, genom Mose, gett oss den uppenbarade lagen, sammanfattad i tio enkla budord. Som Guds Ord måste Lagen alltid drivas, alltid ska predikas i Kristi kyrka och församling. Lagen har en stor och viktig uppgift i kyrkan, men den räcker inte till för att göra människan till ett Guds barn. Genom Lagen kommer inte ”salighetens kunskap”, genom den kommer *känedom om synden*. Lagens stränga allvar leder oss till att inse, att vi är syndare och står med skuld inför Gud. Har vi kommit till den insikten, så reses väl därmed den angelägnaste frågan i vårt liv: Hur ska jag, arma människa, bli fri från min synd och skuld? Inför den frågan förmår inte Lagen ge oss någon hjälp, här blottas dess otillräcklighet. Lagens svar blir i praktiken: Uppfyll fullkomligt vad du är totalt oförmögen att fullgöra!

I evangelietexten, Matt. 9:1-8, mötte vi emellertid en annan förkunnelse: det förunderliga budskap som vi kallar **evangelium** och som predikar syndernas förlåtelse. Hur ska jag bli kvitt min synd? Evangelium svarar: Genom syndernas förlåtelse – av nåd allena, för Jesu Kristi skull, utan allt detta som Lagen kräver! Men var finner jag då detta evangelium med syndernas förlåtelse även för mig?

Se, du behöver inte fara vare sig upp i himmelen eller ner i avgrunden för att söka efter syndernas förlåtelse. Nej, ”*Människosonen har makt på jorden att förlåta synder.*” Och han gör också bruk av denna sin makt. Han förlåter den lame alla hans synder, han *avlöser* honom. Där kunde och behövde väl ingen tvivla; Herren själv stod framför honom, han hörde avlösningens orden ur Jesu egen mun. Vi däremot har ju inte längre Kristus synligt hos oss. Kan det då finnas någon visshet för oss som lever nu? Finns det någon viss och säker avlösning även för oss? Ja, det finns det, och den ska vi nu betrakta lite närmare. Vi sätter då som ämne:

DEN EVANGELISKA AVLÖSNINGEN – EN DYR KLENOD

Vi ska betrakta: I. Grundaren
II. Grunden
III. Nyttjaren

I. DEN EVANGELISKA AVLÖSNINGEN ÄR GRUNDAD OCH INSTIFTAD AV KRISTUS SJÄLV

Vi säger den *evangeliska* avlösningen, till skillnad från den romersk-katolska.

Avlösningen är för Kristi kyrka och församling en dyrbar tillgång. Den är visserligen, som

evangelium i alla dess former, motsagd, nu som alltid. Men Jesus själv använder sig av den. Han avlöser den lame från hans synder, kravlöst och ovillkorligt. Och detta väcker anstöt – men hos vem eller vilka? Inte hos hans lärjungar, inte bland dem som förde den lame stackaren till Jesus, utan bland de skriftlärdade, bland den religiösa eliten, bland de fromma, som var förmer än ”syndarna”: ”Han hädar” är deras reaktion, och liknande invändningar möter även idag i många kristna sammanhang.

För att se hur det förhåller sig, låt oss se på tre klara och tydliga bibelställen, först Matt. 16. Vid Caesarea Philippi avgav Petrus på allas vägnar kyrkans bekännelse till människan Jesus av Nasaret: *”Du är Messias, den levande Gudens Son.”* På den bekännelsen är hans kyrka byggd. Och där säger då Kristus: *”Jag ska ge dig himmelrikets nycklar. Allt vad du binder på jorden ska vara bundet i himmelen, och allt vad du löser på jorden ska vara löst i himmelen.”* Här står Petrus som representant för apostlakollegiet. Går vi vidare till Matt. 18, efter undervisningen om kyrkotukten, så hör vi honom säga till lärjungarna överhuvudtaget: *”Sannerligen/ Amen, jag säger er: Allt vad ni binder på jorden ska vara bundet i himmelen, och allt vad ni löser på jorden ska vara löst i himmelen.”* Går vi slutligen till Joh. 20, möter vi den uppståndne Herren som kommer till sina ängsliga lärjungar, där de sitter bakom stängda dörrar. Dessa som bara några dagar tidigare svikit och övergett honom möts nu av orden: *”Frid vare med er.”* Med denna hälsning avlöser han dem; deras synd är förlåten. Och han säger vidare: *”Ta emot den Helige Ande! Om ni förlåter [människor] deras synder så är de förlättna, och om ni binder dem så är de bundna.”* Ord som väl inte kan missförstås! Tar vi nu dessa ord på allvar och inte försöker oss på några bortförklaringar, kan vi omöjligt säga annat än att Kristus själv, Gud själv, har instiftat och förordnat avlösningen, makten på jorden att förlåta synder.

Denna makt, som vi brukar kalla nyckelmakten, är given, inte till någon speciell person eller institution, utan till kyrkan, som är de troende, lärjungarna, församlingen. Och Kristus har gett denna sin kyrka befallning att kalla och insätta tjänare att förvalta de gåvor han givit henne. Ser vi till praxis i kyrkan så är det alltså prästen som i ämbetet, kallad av Gud genom församlingen, förvaltar nyckelmakten – i församlingens namn, i dess stad och ställe och därigenom i Kristi stad och ställe. Men märk väl: avlösningen *blir* inte sann därför att det är en rätt kallad och vigd präst som uttalar den, det är tvärtom så att prästen kan uttala den därför att den *är* sann. Förvisso kan endast Gud förlåta synder, och all synd är ytterst sett synd mot Gud. Kristus förvaltar dock inte nycklarna direkt från himmelen, utan han har gett denna makt till sin kyrka här på jorden, som har att förvalta den genom sina kallade tjänare. Detta som sker här och nu är lika visst och säkert som Kristi egen avlösning, ja det är ju Kristi eget verk. Vi sjunger i en psalm: *”När tjänaren avlöser mig Och säger: Jag förlåter dig, Då handlar Kristus med mig här, Ty prästen blott hans verktyg är.”* (Luthersk Psalmbok 961:5)

II. DEN EVANGELISKA AVLÖSNINGEN GRUNDAR SIG PÅ KRISTUS OCH HANS VERK

Avlösningen eller absolutionen har alltså inte sin grund i någon kyrklig ordning eller sedvänja. Vi har ju redan konstaterat att den är förordnad av Herren Kristus själv. Den grundar sig inte heller på några mänskliga kvaliteter – vare sig hos prästen eller hos den avlöste. Hur skulle den då kunna vara viss och säker? I våra församlingar förrättas regelbundet skriftermål. Här kan man ibland höra en invändning: Prästen kan ju inte se in i hjärtat och veta om den skriftande verkligen är botfärdig. Att jag inte kan se in i hjärtat är sant, men hur det är med botfärdigheten kan jag vara helt säker på, där talar Guds Ord tydligt och klart: ingen människa är någonsin ”rätt botfärdig”, för att på den grunden kunna få sina synders förlåtelse. Jag kan alltså inte se in i ditt hjärta, och du kan inte heller se in i mitt. Men det är ovidkommande, det är inte detta det är fråga om. Avlösningen grundar sig

på ett rent yttre faktum. Kristus har försonat hela världen med Gud. Kristus har återlöst alla människor. *"En har dött för alla, alltså har de alla dött."* Jesus utropade på korset: *"Det är fullbordat."* Då gick en frikännande dom över världen. Det återstår inget mer som måste uppfyllas.

Är nu försoningen redan skedd och fullbordad för alla människor, då är det också predikoämbetets uppgift, både rättighet och skyldighet, att predika denna försoning och rättfärdiggörelse, att förmana och be: Låt försona er med Gud! Ta emot Kristi förtjänst! Tro evangelium! Avlösningen är härvid evangelium riktat direkt och personligen till en enskild individ. Förlåtelsen har skett en gång för alla på Golgata kors, och den sker här och nu i avlösningen – till dig personligen.

III. DEN EVANGELISKA AVLÖSNINGEN ÄR TILL FÖR BEKYMRADE SYNDARE.

Gud är nådig och barmhärtig mot alla människor. *"Gud vill att alla människor ska bli frälsta ..."* Han har befallt att evangelium ska predikas för allt skapat. Men, se här! Kristus talar inte avlösningens ord till alla, inte till dessa skriftlärdade, inte till hela samlingen av människor. Han talar till den lame, som tydligen var en fattig syndare. *"Var vid gott mod"*, säger Jesus, den lame var alltså modfälld och bekymrad. Den stora skatt som kyrkan har i avlösningen är till för fattiga syndare, som har behov av den och som önskar att få bli lösta från sina syndafall. (För de säkra predikas istället lagen.)

Syndaförlåtelsens ord är i sig alltid sant. Det är Kristi eget ord och kan inte bli om intet. Avlösningen ska skattas högt och tas emot i tro. Att tvivla på avlösningsordet är som att törsta men låta vattnet rinna bort istället för att dricka. Det är därför som prästen frågar: *"Tror du att min förlåtelse är Guds förlåtelse?"* Utan tro blir det dig till ingen nytta. Gud menar allvar med syndaförlåtelsen och vill att du ska tro och inte tvivla på att just dina synder här blir dig förlåtna.

Låt oss, liksom Luther, göra bruk av bikten och avlösningen. Den är en stor tröst. Den gör syndare till Guds barn – *min son*; den ger frid åt anfäktade – *var vid gott mod*; den tar bort alla synder – *dina synder är dig förlåtna*. Från avlösningen kan jag gå med glädje i hjärtat, med ett gott samvete. Låt oss slå vakt om denna stora tillgång i vår älskade evangelisk-lutherska kyrka. Låt oss prisa Gud som gett denna makt åt människor, åt ofullkomliga, syndiga människor här på jorden. Amen.

Ty sådan är Gud, vår Gud, alltid och för evigt. Han ledsagar oss intill döden.